

NARODNI LIST

NEZAVISNI DNEVNIK

Br. 61.

Šibenik, četvrtak 21. VI. 1928.

God. I.

Sa krvavog razbojišta u Nar. Skupštini

Stanje Stjepana Radića ozbiljno. -- Drugi hitac namjenjen Sv. Pribičeviću - svojim životom spasio ga Dr. Basariček. -- Potankosti dogadaja u Beogradu.

ZAGREB, 21.

Narodna Skupština počela je oko 10 sati. Osjećala se velika nervosa i odmah su počele upadice. Prvi je govorio radikalni poslanik Tomo Popović koji je opet ponovno prijetio Stjepanu Radiću i rekao da potvrđuje sve ono što je juče Puniša Račić rekao Radiću. U to Puniša Račić iznenada vadi revolver. Ministar Pravde Vujićiće prikaže ihvat gaza ruke. Račić više da ga je. Pernar uvrijedio i da će ubiti svakoga ko se metne između njega i Pernara. Mirno i stojički počinje da puca. Prvi metak je pogodio Dra Pernara i to baš 1 cm. iznad srca. Od drugog metka pogoden Grandja u grudi, a od trećeg metka pogoden u slabine pao je Dr. Basariček. Puniša Račić mirno nastavlja sa puçanjem na Stjepana Radića i pogoda ga u trbuš. U to Pavle Radić skače i metak ispaljen po redu peti pogodio ga tačno jedan centimetar ispod srca. U skupštini nastaje velika strka. Stjepan Radić još ima snage da izade iz skupštine, ali u hodniku pada. Kroz to vrijeme, ministri su sagnuli bili glave pod klupe.

U skupštini ostali su ležeci Pavle Radić i Dr. Basariček. Basariček je poslije kraćeg vremena izdahnuo, a Pavle Radić iznešen iz skupštine umro je oko 1 sata. Stanje Stjepana Radića ozbiljno. Stjepan Radić koji je iz skupštine prenesen u ambulantu odmah je operiran. Njegovo je stanje ozbiljno.

Dr. Pernar bez svijesti.

Dr. Pernar koji je pogoden 1 cm iznad srca također je u teškom stanju. Još uvijek leži bez svijesti.

Redari, ispraznili Nar. Skupštinu. Poslije nego su se odigrali ovi krvavi događaji redari su ispraznili cijelu Narodnu Skupštinu. U njoj su bili ostali samo novinari, ali i najzad su i oni odalečeni, iz nje.

Značajan natpis u „Novostima“. Beogradske „Novosti“ na svome čelu donose ovaj značajni natpis:

„U ovim teškim časovima potreseni svi nezavisni ljudi Srbi cijene bol hrvatskog naroda kao da su pala njihova rođena braća u borbi.“

Dr. Basariček svojim životom spasio Svetozara Pribičevića. S. D. K. izdao je jedno saopćenje da je drugi hitac bio namjenjen Svetozaru Pribičeviću. Vidivši to Dr. Basariček suprostavio se da zaštititi Pribičevića i tako ga spasio po cijenu svoga života.

Šta kaže Vlada?

Večeras oko 6.30-7 sati Vlada je održala sjednicu. Poslije ove sjednice, upitani od novinara da li će doći do ostavke, članovi Vlade odgovorili su: ne.

Ministar Grol nagovoren od novinara da Davidović zahtjeva ostavku Vlade odgovorio je:

— Drugo su ovi događaji, a drugo Vlada!

Velja Vukićević nije htio ništa da reče, nego je samo mahnio rukom kao da ga se ništa ne tiče.

S. D. K. odbija sažalnicu
V. Vukićevića

Velja Vukićević uputio je sažalnicu SDK, ali je klub odbio da je primi, održao je sjednicu i o tome izdao komunikej.

Predstavnici SDK kod ministra
Unutrašnjih Djela

Jedno odašlanstvo SDK posjetilo je ministra Unutrašnjih Djela i Dr. Sekula Drljević zatražio je od Dra Korošca da dozvoli novinarima da mogu donijeti slobodan prikaz o događajima.

U ministarstvu su sreli nekog Bojovića prijatelja Puniša Račića, koji je bio došao da molí Dra Korošca da primi Puniša Račića. Ali ga Dr Korošec nije primio i Račić je smijući se pušeći cigaretu mirno otšao u Upravu Grada bez da je iko pokušao da ga uapsi, premda je on u Beogradu dobro poznat od svakoga, žandara i policije, i tu u upravi bio uapšen,

Gledajući novina Dru Drljeviću odgovorio je Dr Korošec:

— Samo tačno. Ni pomirljive ni nepomirljivo.

— Vama je jasno da je sve ovo bilo organizirano. Račić se nalazi u Beogradu još od 1906, bio je član svih zavjera i u svima je učestvovao. Taj Puniša mirno je išao ulicama a da ga niko nije smetao, dodao je Dr Drljević.

Na ministrov odgovor da Vlada s time nema nikakova posla, Dr Drljević je rekao:

— Ova Vlada ne postoji više!

„Tebe sam i tražio!“

U ovoj krvavoj tragediji, kad je Pavle Radić skočio da zaštititi strica i našao se pred Punišom Račićem, ovaj je viknuo prema njemu:

— „Tebe sam i tražio!“, i odmah odapeo hitac u njega.

Odjek dogadjaja u Zagrebu.

ZAGREB, 21. Odmah na prve vijesti o krvavoj tragediji u Beogradu, u Zagrebu je nastalo silno uzbudjenje. U jedan tren cijeli se Zagreb ovio u crninu. Oko četiri sata sve su radnje bile zatvorene i prestao je svaki promet po ulicama.

Demonstracije

Oko 6 sati poslije podne počele su demonstracije. Najprije je počela akademski omladina. Za tim se okupila velika masa naroda. Redarstvo je pokušalo je da demonstrante razjuri, ali bez uspjeha. Masa od preko 10.000 demonstrirala je ogorčeno llicom.

Međutim na drugoj strani opet dugi mase počele da demonstriraju. Na Zrinjevcu konjica redarstva u divljem trku natilita je na demonstrante.

Kasnije, na večer na Jelačićevom trgu, opet je došlo do sukoba između demonstranata i policije. Sa strane pučalo se iz revolvera. Policija opalila je jedan plotun u zrak i sa bajonetama učinila šturi na demonstrante.

Oko 9 sati, u Vlaškoj ulici došlo je do borbe između demonstranata i policije.

Demonstranti su uspjeli potisnuti policiju i provaliti u grad da dalje demonstriraju.

Napadaj na Vladimira Arka

Kad su demonstranti potisnuti policiju i provalili kroz grad, jedna je grupa došpela pred kuću poznatog Vladimira Arka. Demonstranti krčili su ulicu i zasuli kuću sa kamenjem i raznim drugim projektilima. Na kući je sve polupano.

(Nastavak na četvrtoj strani.)

Uoči rješenja agrarnog pitanja.

Nijedno pitanje kao agrarno nije poslije rata toliko tretirano u našoj javnosti. Mnogo tretirano velimo, ali žalibiože za rješenje tog pitanja do sada s nijedne strane absolutno ništa uradeno. Naši seljaci zavedeni raznim i mnogobrojnim obetanjima pa čak i svečanim obetanjem Nj. Vel. Kralja, da će im se zemlja dati, oni su tu i tam ukratili davanje dohotka svojim gazdama. Gazde su dile sudske parnice koje će zapasti na milijune troškova.

Agrarno se pitanje međutim ne rješava. Postavljaju se komisije, izrađuju zakonski nacrti, daju se razne izjave i obetanja raznih političkih špekulanata, ali se pitanje ne rješava. Udrženi veleposjednici grupisani u vladinim strankama priječe uređenje agrarnih odnosa, a težaci politički nesvjesni neznađu od kuda ih led biće pak prestanom očekuju pomoć s one strane okle im može doći.

Naši veleposjednici, koji su svoje veleposjede dobili za usluge učinjene tudinskim vlastima, naučeni da drugi rade a da se oni slade, nemogu da stvarnosti pogledaju u oči, pak da u narodnom i općem interesu popuste, jer to moraju kad li tad li. Oni ne vide, da im se posjedi ne obraduju, jer kmeti ne mogu raditi svoj i tudi posao, kad im se ne može da isplati ni jedan. Veliki kompleksi zemljišta, stoje neobrađeni i neiskorišćeni, a naši seljaci moraju da se potučaju po tuđem svijetu tražeći koru hljeba. Sve to kažemo ništa ne buni naše veleposjednike, koji inače vole pjevati o svojim zaslugama i svome patriotizmu. Za njih je bagatela, što će im država isplatiti na milijune za zemlje koje su im sada pasivne i koje im naš siromašni seljak nigda otkupiti nebi mogao.

Naša država ipak nebi smjela da trpi ovakovo stanje i ona mora da intervenira. Ili posjednici moraju sami da zemlju obraduju ili da ju prepuste drugima na obradivanje. Nikako se pak nesmije dozvoliti, da prostrana polja i ravnice stoje neobrađeni zbog čeifa nekoliko ljudi, koji se za te zemlje nijesu nigda ništa žrtvovali niti je sa svojim trudom stekli, dočim da se stotine hiljada naše seoske sirotinje potuca od nemila do nedraga, tražeći koru kruha da se prehrani.

Sada se nekako više govori o agrarnom pitanju što je običaj ili uoči izbora ili uoči postizavanja kakvog položaja izvjesnih političkih špekulanata. Ako se zbilja radi o konačnom rješenju agrarnog pitanja, onda je skrajne vrijeme da se to čim prije i čim radikalnije riješi, bez obzira na zapomaganje nekoliko veleposjednika, koji o tim zemljama uopće

ne žive već od svojih inače bogatih i unosnih položaja, što im daju društvo i država.

Bilo na jedan ili drugi način agrarno pitanje tek ima da se rješi. I kad su se stavila izvjesna ograničenja kućevlasnicima, koji većinom nemaju drugog dohotka već mjesecne stanarine, zašto da se u općem interesu ne stave potrebita ograničenja nekolicini veleposjednika, zbog kojih trpi opća stvar i koji priječe

potrebnu konsolidaciju naše mlade države. Neka im se dade neka odšteta, s kojom mogu pristojno da prežive i ništa više, jer su oni i onako vjekovima živjeli od sirotinjskog truda bez ikakve svoje zasluge za našu državnu ni nacionalnu stvar a da i ne govorimo o općim, kojima su sami škodili.

Agrarno pitanje treba dakle da se hitno i s razloga, da prestane ova nemoralna partajska trgovina, koja naše društvo i partije prikazuje u jednom vrlo ružnom svjetlu i kulturnoj zaostalosti.

Seoska muša ili kuvini.

Toliko je toga pisano o našim seoskim kuvinima da bi o tome moglo se čitav knjige složiti. Pisano je kažemo mnogo, govoren je još više ali absolutno ništa uradeno. Za seoske muše zna se, da je to rak rana skoro cijele zagorske Dalmacije. Zna se, da su zbog muša opustošena naša sela, da su propale šume, da voda zemlju trajno odnosi u ponore, da su naša sela u neprestanim parnicama, na koje se troše milijuni zbog čega naši težaci padaju u sve to gore siromaštvo. Sve se to kažemo zna, ali živ nitko neće da zagrize u tu gorku jabuku i da na bilo koji način izreže tu našu rak ranu.

Neka nam ne zamjeri Oblasni Odbor, ako mu napomenemo da je to sada u prvom redu njegova dužnost. Jer u oblasnom odboru sjede sada većinom naši iz naroda i sa sela pak im mora biti poznato to naše jadno stanje sa seoskim mušama, jer su i oni ne samo posmatraoci toga stanja, već i direktni učesnici. Nemožemo sada da krivimo ni tudinsku vlast, ne možemo napadati ni gospodsku birokratiju. Tu smo dakle mi sami koji smo pozvani da ovde pitanje ne samo posmatramo već da ga i uredimo.

Neminovna je potreba da se odmah pristupi preinakama i reformama zakona o podjeli neobrađenih općinskih zemljišta. Jer za diobu seoske muše po sadašnjim zakonima više se potroši nego li vrijedi ta muša. Mušu treba na svaki način izdijeliti i to svu izdijeliti. Ne samo ravnice i ledine, već i krš i goleti. Tako izdijeljeno, bit će bolje čuvano i to je jedini način da se zašume naše strašne goleti, dat će sasvim drugi izgled našem zagonju, promijenit će se klima, bit će više kiše, bit će šume, zapriječit će se odnos zemlje u ponore, naslagat će se humusi, pak će biti više zemlje, bit će više bolje paše pak će biti više i bolje stoke.

Treba zaredati propagandom, govorima i tumačenjima i stvar će se urediti.

Ne treba se osvrnati na razne prigovore, jer ti ili potiču zbog neukosti i neznanja ili zbog nekih skrivenih a nečistih namjera. Svakom treba kazati i dokazati, da bez diobe seoske muše, nema napretka ni stanja našim zagorcima.

Razdiobom seoske muše, ili kuvina, prestat će ona neprestana parničenja naših sela, komšiluka, pojedinaca i čak općina. Parničenja za koje naši težaci milične troše. Uputit će se naši seljaci na razmišljanje i sračunavanje kao u Sloveniji, gdje se zna koliko svak zemlje ima, šta može dati i koliko se braće može da ženi. Kroz malo godina naše će se šume opet dići, što nam je najboljim dokazom one seoske zgrade ograde, u kojima je samo jer su ograđene i čuvane šume dosta, a ono što nije ograđeno ni čuvano, što je dakle općinsko, to je golet u kojоj nema već ni panja.

Podjela naše muše a ne lugari dignut će i spasiti naše šume a tijem i preporoditi naša sela.

Kako smo kazali, o ovome treba u prvom redu da razmišlja Oblasni Odbor i da u prvom redu povede riječ i da poradi da se naše muše čim prije izdjele.

Sokolskvo.

Župski sokolski slet u Sušaku. Proglas sokolske župe „Rijeka“ u Sušaku.

BRAĆO I SESTRE!

Puni nade, jaki vjerom u bolju budućnost našeg naroda, svijesni svoga časnog zadatka u svojoj oslobođenoj Otadžbini, u jednoj neobuzданoj čežaji za oslobođenje neoslobodenih, koji danas više nego ikad, pred našim očima, ovdje, samo preko vještačke naše granice, anašaju svakojake varvariske patnje i ponuženja od onih, koji su nas prozvali varvarima, Sokolovi jugoslovenske Župe „Rijeka“ priređuju dana 4. i 5. augusta Župski Slet u Sušaku.

Tih dana, kad će oči naših patnika s one strane vještačke granice, iz Istre biti uperene u nas Sokolove kao u svjetlu

tačku oslobođenja, kad će im se vjera u snagu Jugoslovenstva, Sveslovenstva, još više učvrstiti, posvetit će Župa i svoj barjak, kome će kumovati u ime čehoslovačke prijestolnice Zlatne Prahe njen gradaonačelnik-Primator, brat Karel Dr. Baxa i barjak Župskog Naraštaja, a kumovat će mu starješina Jugoslovenskog Sokolskog Saveza brat Gangl.

Dva barjaka posvećujemo: Barjak onih, koji su se borili i sad se bore i barjak onih, koji će se boriti za jugoslovenske i svealovenske ideale, za slobodu neoslobodenih.

BRAĆO I SESTRE!

Sokolovi ste: Znate da je naš položaj i rad ovde naročito težak, kao što je težak i braci uz granicu u Južnoj Srbiji, gdje se zabludela braća nebratski odaju za bratsku ljubav. Znate da nas s

one strane naše ovdašnje vištačke granične gledaju oni, koji nas mrze i oni, koji nas toliko vole, koji nas očekuju... Dodite, pohrlete Sokolovim krilima sa svih strana naše Otadžbine na žale plavog jugoslovenskog Jadana, na naš Slet, da učvrstimo vjeru malodrušnjima, da počažemo snagu sokolskog Jugoslovenstva i Sveslovenstva na ovom izloženom djelu naše Otadžbine, u ovoj jubilarnoj godini našeg Ujedinjenja pod krilom Belog Orla, pohrlete, braće i sestre, da vas vide, da vas čuju oni preko granice, koji vas mrze i oni, koji vas toliko ljube....

Z D R A V O !

Sletski odbor župe „Rijeka“ sa sjedištem u Sušaku.

Predsjednik: Tajnik:
IVO POLIĆ s. r. R. MOHORIĆ s. r.

izjutra. Ostali učesnici mogu ovim vlačkom putovati jer je najzgodniji a mogu i po volji.

III. Nagradno gađanje Sav. Streljačke družine u Zagrebu. Oblasna Šreve Štreljačka Družina u Zagrebu priređuje na Vidovdan o. g. III. nagradno gađanje. Ovom nagradnom gađanju mogu sudjelovati i članovi šibenske Streljačke Družine, koji su izvršili — ispunili — svoje članske dužnosti. Prijave će se primati do uključivo 25. o. m. Program i uvjeti gađanja mogu se vidjeti u kancelariji Komande Mesta, gdje će se prijave primati. Za putovanje zahtražena je besplatna ili pogodovna vožnja od Ministarstva Saobraćaja.

Bahata djece. Iz građanstva stižu nam maoge tužbe protiv razne raspuštene djece koja su postala već opasna i za život građana. Kod te djece uvjerio se je jedan nesretan običaj, da bacaju kamenje ne samo na prolaznike nego i u stanove građana. Priča nam tako jedna žena, da joj jedna grupa nepoznate djece počela bacati kamenje u stan, koji se nalazi u prizemlju, i jedan veliki kamen bačen je u kuhinju te prošao unaprijed uz njezinu glavu, dok je ona nešto u kuhinji radila. Imala da zahvali samo sretnom slučaju, da je kamen nije zahvalio i da nije i životom nastradala. Ovakovih slučajeva ima bezbroj. A vidimo i kod našeg redarstva bezbrojne prijave protiv ove dječurlike, koja bacanjem kamenja kidiše na život građana.

Preporučamo našem redarstvu, da ovu obijesnu djecu nemilosrdno i strogo kazni, radi primjera drugima, a ujedno neka se pozovu na odgovornost i roditelji, koji daju toliko slobode svojoj djeci.

Kad se bude desila kakova nesreća, onda će sve mjeru biti uzaludne.

Dvoboj žena radi muža. Prekjučer na trgu sv. Nikole prolaznici imali su prilike da promatraju jedan interesantan dvoboj između žena, koje su se međusobno potukale, što je navodno jedna drugoj otela muža. Neka B. D. napala je pogrdnim riječima na K. K., što joj je ova posljednja prisvojila muža i time povrijedila njezinu čast i „pravo vlasništva“.

Riječ po riječ došlo je i do šaka. Ova tučnjava imala je svoj epilog i na policiji, koja je u ovoj stvari poduzela istragu, da ustanovi pravog krvca ovog čudnog dvojboja između ratobornih žena.

Policijска kronika! S. Š., iz Šibenika, kažnjen je policijski sa 14 dana zatvora radi pravljenja izgreda i što se je opirao redarstvenom agentu, koji je htio da ureduje.

M. S. prijavljen je radi neoprezne vožnje automobilom, uslijed čega je pregazio jednu ovcu na putu za Skradin i time nadio štetu od 130 Din. Krsti Bukiću, iz Lozovca.

HOTEL CENTRAL - NARODNA KAVANA - RESTAURACIJA

Na Narodnom trgu — SPLIT
Vlasnik M. MATIĆ

GRADSKA KRONIKA.

Iz župe Šib.-zadarske. Legitimacije za slet u Skoplje stigle su ovoj župi. Svi oni, koji su se prijavili za slet mogu iste

pridignuti u kancelariji Sokolskog Društva u Šibeniku. Izaslanici starešinstva župe putuju za Skoplje 25. o. m. u 7:59 sati

Žrtve.

Prema službenom izvještaju policije ima 15 ranjenih redara, od kojih 2 teže. Demonstranata ima također ranjenih, ali ne zna se koliko. Svi su lakše ranjeni, i samo ih se njih 6 prijavilo u bolnicu koji su zatražili njegu.

Cenzura

Cenzura nije uvedena, ali ipak se u velike ometi primanje vijesti na telefonu. Noćas kad smo iz Zagreba primili vijest koju zadnju po redu donosimo, naš izvjestitelj tek izustio, da će nam dati nešto ali da će nam biti zaplijenjeno, telefonski spoj od jednom bio prekinut i nije bilo načina da uspostavimo vezu, premda smo se na tome trudili preko jednog sata.

Obraćali smo se i u Beograd. Ali spoja koga smo tražili nikako nismo mogli dobiti. Obraćali smo se i na privatni stan g. Sv. Pribićevića, koga nam je sama telefonistkinja u Beogradu ponudila(!). Ali mi tu nismo dobili spoja. Telefonistkinja nam je rekla da se g. Pribićević nalazi u bolnici kod g. Radića. Iz bolnice također nismo mogli nikoga nazvati.

Obraćali smo se na Split, ali i tamo bez uspjeha.

U Šibeniku.

ŠIBENIK, 21. Oko 8 sati u gradu su nastale demonstracije. Masa je bila vrlo uzbudena. Na sve strane grupe su ogorčeno komentirale događaje do u kasnu noć. Jedan dio obišao je lokale i zatražio da koncerti začute. Inače to nije ni to trebalo, jer je svaka svirka i previše zamuknula.

Seljačka Demokracija izdala je jutros proglašenje na narod.

U gradu vlada veliki interes za sudbinu Stjepana Radića.

Urednik i izdavač: Ilija Zečević - Tisk "Pučka Tiskara" u Šibeniku (Braća Matačić pok. Petra).

Jadranski Promet

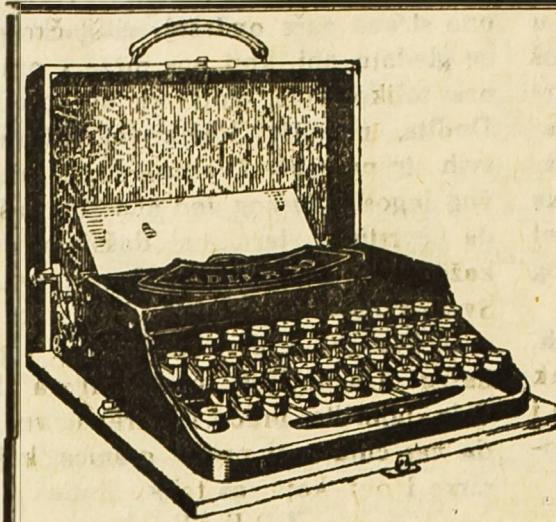
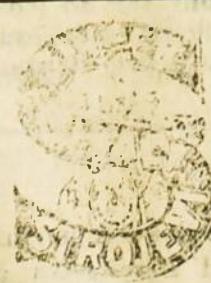
trgovačko društvo

— Šibenik —

Trgovina brašna, žitarica i zemaljskih proizvoda na veliko.

Društvo za prodaju
SINGER ŠIVACIH STROJEVA
BOURNE & Co.
Podružnica ŠIBENIK
ZASTUPSTVA
u svim većim mjestima sjeverne Dalmacije.

električnih motora
elektr. ventilatora

Novi »ADLER« model 30
jest najusavršenija, najstabilnija i najbolja pisača mašina za put i privatnu uporabu - čudo savremene moderne mehanike

ZASTUPSTVO SA KONSIGNACIONIM SKLADIŠTEM ZA DALMACIJU
GRGO RADIĆ - ŠIBENIK
ULICA KRALJA TOMISLAVA Broj 3.

PUČKA TISKARA U ŠIBENIKU
BRAĆA MATAČIĆ POK. PETRA

Prima na izradbu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje.
Uvezivanje knjiga i protokola.
Izradba brza i točna.
Uz najumjerenije cijene.

Prima naručbe za izradbu štampilja, društvenih i sportskih znakova, raznih rezbarija, štamca za sapunare i industrije, šumskih čekića, pečatnjaka, priljepnica (vigneta), izradbe specijalnih štampilja za veterinare itd.

Grubišić & Comp. - Šibenik

Glavno Opravništvo Jadran. Plovidbe
"brodarskog društva Oceania"
Speditorska radnja obavlja poslove najkulantnije.

MUHE - BUHE - STJENICE - ŽOHARE

Sve to uništava samo
PIRETIN
Dobiva se u Drogariji
Vinko Vučić — ŠIBENIK

EXPORT - IMPORT**MARKO TARLE**

Zastupstva komisije i
spedicija uvoz - izvoz
žitarica brašna i
kolonijala.

GRADSKA ŠTEDIONICA - ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i tekući račun. Izdaje akreditive i obavlja sve bankovne tranzakcije.
Najsigurnije su uložene prištednje kod štedionice, jer stoji pod jamčenjem općine i pod kontrolom vlasti.

TVORNIČKO SKLADIŠTE ODJELA
ČESKIMAGAZIN — ŠIBENIK
Ovih dana stiže VELIKI IZBOR LJETNIH ODJELA
hlača i jaketa, lister-jaketa i ogrtača i ostale ljetne robe.
CIJENE UMJERENE!

Prodaja za gotovo i na obročnu otplatu.

Samo u našim dućanima i kod naših zastupnika možete dobiti sve pripadajuće dijelove za strojeve. Sve vrsti konaca za šivanje, kao za bijelo i umjetno vezenje, svile, igala, nožica, Singer ulja.